

DR. MICHAEL KUYUCU

michael@michaelshow.net

Diziler reklam bataklığına dönmüş

Televizyon dünyası bir promosyon ve reklam kutusuna dönmüş durumda. Akla gelen her şeyden bir tanıtım reklam yapmanın yol bulunuyor. Bu trend özellikle dizilerde başını almış gidiyor. Dizilerin başında “bu programda sanal reklam uygulanmaktadır” ibaresini koyuyorlar ve iş bitiyor. Şöyle bir oturup dizileri inceleyin , insanların bilinç altına seslenen o kadar çok gizli reklam tanıtım göreceksiniz ki şaşıracaksınız.Ben dizileri bu gözle incelediğimde dizilerin bir reklam bataklığına döndüğünü görüyorum ve şaşıyorum.

Tamam “tanıtım – reklam” günümüz dünyasının en önemli öğelerinden biri , ama bu kadar da cıvığı çıkartılmalı mı? Bunun tartışılması gerekiyor. Bir bakıyorsunuz bir sahnede otobüs durağının önünden geçiyor, durağın arkasında bir afiş ve bir ürünün tanıtımına yer verilmiş. Bir başka sahnede adam yolda yürüyor arkasında bir billboard bağıra bağıra bir ürü-

nün reklamını yapıyor. Adam arabaya biniyor arabada radyosunu açıyor radyoda dizinin yayınlandığı tv kanalının grubuna ait bir radyonun frekansının reklamı yapılıyor. Bir bakmışsın acıklı bir sahnede fonda başlayan bir şarkı ile yeni yayınlanacak olan veya yeni yayınlanmış bir şarkının tanıtımı yapılıyor.

Bu reklamları diziyi izleyen milyonlarca insan farkında olmadan izliyor ve bilinç altlarına kazınan o ürünlerin logoları ile beklide farkında olmadan tüketim alışkanlıklarını değiştiriyorlar. Dizi yapımcıları bu reklamlardan çok ciddi meblağlar alıyor, hatta dizi yapımcıları ile televizyon kanalları dizilerde gizli reklam yada resmi adıyla sanal reklam yapacak alanlar yaratıyor ve senaristlere bu alanları şekillendirmeleri için talimat veriyorlar. Kanalin reklamcısı “şöyle bir ürün var , bu ürünü şu dizide kullanacağız...” şeklinde konuya giriyor . Daha sonra yapımcı ile senarist o dizide o ürünün kullanımına dair senaryolar üretmeye başlıyorlar.Bazen alakasız bir sahne bile yaratılarak o ürünün reklamının yapılmasının yolu açılıyor. Yani iş iyice çığırından çıkmış durumda. Bazı durumlarda bir dizinin tanıtım fragmanı kullanılırken bile ayrı bir strateji uygulanabiliyor. Bunun en somut örneği geçtiğimiz Çarşamba “Kuzey Güney” adlı dizide şahit oldum. Dizinin yayınlandığı günün öncesinde yayınlanmaya başlayan dizinin bölüm tanıtım fragmanlarında çok ilginç bir şey yakaladım. Kanal dizi fragmanını yayınlarken dizinin en can alıcı sahnelerinden biri olan baba ile oğlun duygusal bir diyalogunu kullandı. Bu diyalogun altına bir de müzik eklendi. Bu fragmanda kullanılan müzik Yeni Türkü Grubu’nun son albümünün önemli şarkılarından “Böyle Gitmez” di.Televizyon

açıkken bu şarkıyı duyunca dikkatlice fragmana baktım .Şarkıyı çok sevdiğimden biraz da popüler kültüre seslenen bir dizide Yeni Türkü şarkısının kullanılmasının verdiği mutluluk ve şaşkınlığı yaşadım. Bu fragman birkaç kez karşıma geldi. Daha sonra şarkının kullanıldığı bölümü yakalamak için dizinin o bölümünü takip ettim. Dizi başladı ve baba ile oğul arasında geçen o önemli diyalog karşıma çıktığında bir şaşkınlık daha yaşadım..Sahne daha önce tanıtımı yayınlanan sahne ile aynıydı ancak bir fark vardı.Tanıtımda kullanılan Yeni Türkü şarkısı yerine dizinin kendi enstrümantal müziği yayınlanıyordu. Bu beni çok şaşırttı , amacım milyonların izlediği bir dizide Yeni Türkü şarkısı kullanıldı diye diziyi tebrik etmek “kedi olalı bir fare tuttu” demektir. Ancak öyle olmadı. Dizinin tanıtım fragmanını iki ayrı müzikle hazırlayan zihniyeti anlamak istedim ve anlamaya çalıştım. Tanıtım fragmanında “Böyle Gitmez” adlı şarkıyı kullanmasına rağmen yayın günü bunun vaat edildiği gibi o şarkı eşliğinde yayınlanmamasına ne yalan söyleyeyim bozuldu.

Belki çok ince bir detay ama bu dizilerde yaşanabilecek gizli reklam vaat ve kandırmacaların nereye varabileceğine bir örnek olabilir.

Çok pahalıya mal olan bu yapımlar geniş halk kitleleri tarafından tercih edilmesinin de getirdiği avantajla televizyon kanalları için bir nevi yolacak kaz gibi görünüyor. Ve maalesef bu gizli reklamlar vasıtasıyla toplumların bilinç altı istendiği gibi şekillendirilebiliyor. Peki bunun denetlenmesi detaylı bir şekilde yapılıyor mu? Alt yazı ile “ bu programda sanal reklam uygulaması vardır”ı yaz sonra kafana göre takıl. Ohh kebab !...